

VRCHOLNÝ A POZDNÍ STŘEDOVĚK

VENKOV – KOLONIZACE, PROMĚNY VESNICE

VÝUKOVÁ PREZENTACE
MGR. I. ROUBALÍKOVÁ

PŘIPOMENUTÍ UČIVA Z MINULÉ HODINY

- ▶ S ČÍM SOUVISÍ VŽDY VELKÉ ZMĚNY VE SPOLEČNOSTI?
- ▶ **S ROZVOJEM ZEMĚDĚLSTVÍ**
- ▶ KTERÉ DVĚ VELKÉ ZMĚNY V NĚM NASTALY V OBDOBÍ VRCHOLNÉHO STŘEDOVĚKU?
- ▶ **TROJPOLNÍ SYSTÉM A CHOMOUT**
- ▶ CO JE ÚHOR?
- ▶ **ČÁST POLÍ NEOSETÁ OBI LÍM (LEŽÍ LADEM)**

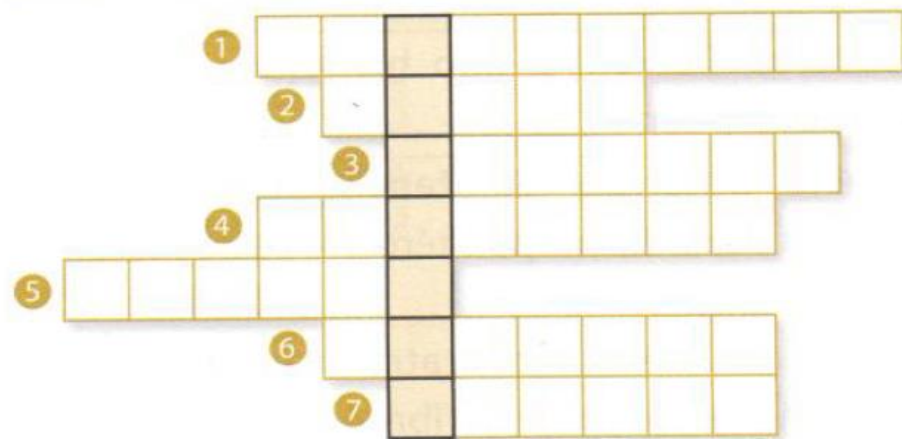
KOLONIZACE

- ▶ KOLONIZACE = OSIDLOVÁNÍ NOVÉHO ÚZEMÍ
- ▶ DĚLO SE S VĚDOMÍM PANOVNÍKA, ŠLECHTICE, KLÁŠTERA
- ▶ NOVÉ VESNICE OSVOBOZENY OD DANÍ, DÁVEK A POPLATKŮ (NA URČITOU DOBU)

KDO BÝVAL POVĚŘEN ZALOŽENÍM VESNICE (MĚSTA)?

Venkov, město

1 Vylušti doplňovačku. V tajence vyjde označení člověka, který byl pověřen vrchností založením města nebo vesnice.

1. osídlování nového území
2. svazky slámy použité na zakrytí střechy
3. odstraňování pařezů ve vykáceném lese
4. krátké trámy s kamenným nebo cihlovým zdívem jsou typické pro domy ...
5. část postroje zvířat sloužící k zapřažení do pluhu
6. z dlouhých trámů se stavěly domy ...
7. osoba stojící v čele vesnice, zastupující vrchnost

Založením města nebo vesnice pověřovala vrchnost (šlechtic nebo panovník) osobu, která se nazývala ..... (podle latinského „locus“ – místo). Ten měl za úkol najít lidi ochotné se v novém místě usadit a organizoval všechny náležitosti potřebné k založení obce. Často se po splnění tohoto úkolu stával rychtářem v daném místě. Která z osob na obrázku je asi lokátor?

PRŮBĚH KOLONIZACE NA NAŠEM ÚZEMÍ

- ▶ 12. – 13. STOL.
- ▶ CIZINCI MLUVÍCÍ NĚMECKY (NĚMCI, HOLANĎANÉ, VLÁMOVÉ)
- ▶ POVOLÁVAL JE PANOVNÍK
- ▶ OSIDLOVALI POHRANIČNÍ OBLASTI – ŽILI TU AŽ DO KONCE 2. SVĚTOVÉ VÁLKY (7 STOLETÍ)

JAK VESNICE VYPADALA?

DŮLEŽITÉ BUDOVOY

- ❖ KOSTEL
- ❖ KOVÁRNA
- ❖ VODNÍ
MLÝN
- ❖ KRČMA

JAK VESNICE VYPADALA?

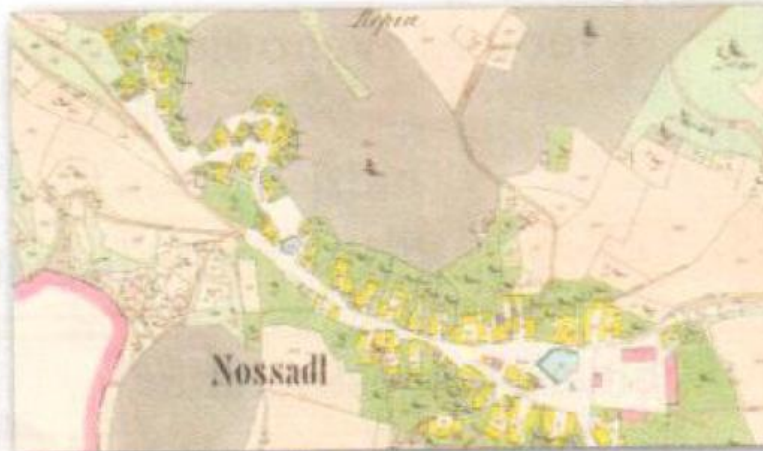
2

Rozhodni, které ze vsí na zobrazených plánech jsou uspořádány kolem návsi a které podél hlavní cesty.

kolem návsi

podél hlavní cesty

kolem návsi

podél hlavní cesty

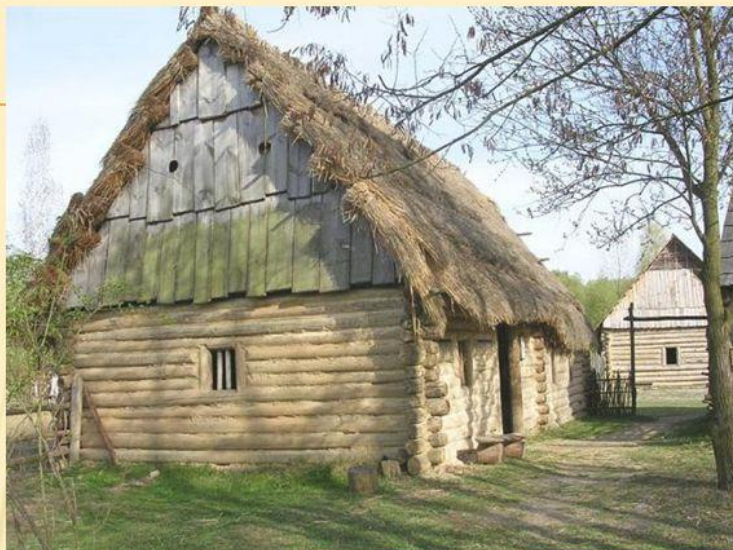
kolem návsi

podél hlavní cesty

Jak lidé bydleli?

VESNICKÝ DŮM

Vesnici tvořilo
10-15 domů.

Typický dům byl dřevěný s kamennou podezdívkou.

Měl jen jednu obytnou místnost a k ní připojeny chlévy
pro dobytek.

Bezzemci bydleli v jedné místnosti společně s domácími
zvířaty, která chovali.

ROUBENÝ DŮM

Jak lidé bydleli?

JAK SE ŽILO NA VESNICI?

Lidé ve vesnici

- **rychtář**
- **kněz** – kázání, křtiny, sňatky, poslední pomazání
- **řemeslníci** – kovář, kolař, tkadlec, krčmář, truhlář, mlynář...
- **sedláci** – měli lepší chalupu, půdu propůjčenou od feudála, někdy vlastnili koňský potah

DĚKUJI ZA POZORNOST